

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΟΝ
ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Τα τρία τελευταία χρόνια οι δημόσιες επενδύσεις χρησιμοποιούνται εντατικά για την προώθηση μιας μεγάλης σειράς οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Έχει γίνει συνείδηση σε όλους πλέον, ότι η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για αυτοδύναμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη δεν μπορεί παρά να στηρίζεται καθοριστικά σε ένα σωστά σχεδιασμένο και ρεαλιστικά υλοποιήσιμο πρόγραμμα κατασκευής δημόσιων έργων. Η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας και η αναδιάρθρωση των παραγωγικών της δομών προϋποθέτουν τον σχηματισμό της απαραίτητης βασικής υποδομής σε υλικό κεφάλαιο και ανθρώπινο δυναμικό. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και του επιπέδου διαβίωσης του λαού μας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη δημιουργία κοινωνικού εξοπλισμού σε όλες τις περιοχές της χώρας. Η αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, τέλος, επηρεάζεται αποφασιστικά από τη συμβολή των δημοσίων επενδύσεων στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Μέχρι το 1981, η επενδυτική πολιτική του δημόσιου τομέα παρουσίαζε σοβαρές αδυναμίες και κενά σε όλα τα επίπεδα. Ιδιαίτερα αισθητή ήταν η έλλειψη ενός μακρόχρονου προγράμματος ανάπτυξης, από το οποίο θα μπορούσαν να αντληθούν κατευθύνσεις πολιτικής και να προσδιορισθούν με την απαιτούμενη ακρίβεια οι προτεραιότητες για την εκτέλεση συγκεκριμένων δημόσιων έργων. Αναπόφευκτο αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης ήταν η περιστασιακή και αποσπασματική εκτέλεση έργων, που δεν στηρίζονταν σε ιεραρχημένες κοινωνικές ανάγκες και επιστημονικά θεμελιωμένες αναπτυξιακές επιλογές.

Κάτω απ'αυτές τις συνθήκες, η πολιτική δημοσίων επενδύσεων κατά το 1982 δεν μπορούσε παρά να έχει μεταβατικό χαρακτήρα. Όπως και στους άλλους τομείς δράσης του Δημόσιου Τομέα, ο χρόνος αυτός ήταν χρόνος ανασυγκρότησης και προετοιμασίας για ριζική αναμόρφωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Στο μέτρο του δυνατού και μέσα στα διαθέσιμα χρονικά περιθώρια, η προσπάθεια συγκεντρώθηκε στην επαναξιολόγηση της αναπτυξιακής σκοπιμότητας και της κοινωνικής χρησιμότητας των έργων που είχαν ενταχθεί σ' αυτό κατά τα προηγούμενα χρόνια, με σκοπό να αποδεσμευθεί από άσκοπες και ασύμφωρες επιβαρύνσεις.

Παράλληλα επιδιώχθηκε ο επαναπροσανατολισμός και η ανακατανομή των πιστώσεων του προγράμματος ανάμεσα στους επιμέρους τομείς και τις περιφέρειες της χώρας, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του στην αντιμετώπιση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων και της παρατεινόμενης οικονομικής ύφεσης.

Από το 1983, η εικόνα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων αλλάζει ριζικά. Οι δημόσιες επενδύσεις αποτελούν πλέον αναπόσπαστο τμήμα του Πενταετούς Προγράμματος Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983 - 87, που συντάχθηκε με την πλατειά συμμετοχή του λαού και άψογες δημοκρατικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο αυτό το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αντανάκλα τις επιλογές, τις προτεραιότητες και τους στόχους της Κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των δημοσίων έργων, για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών και την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων όλων των περιοχών της χώρας κατά την επόμενη πενταετία.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της πολιτικής αυτής συνοψίζονται στα παρακάτω σημεία:

- στη σημαντική αύξηση των συνολικών πόρων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων
- στην κατανομή των πιστώσεων ανάμεσα στους τομείς, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε κείνους που συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της οικονομίας και προωθούν την ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών με άμεση προτεραιότητα.
- στην αποκέντρωση πόρων και αρμοδιοτήτων από τους Κεντρικούς προς τους Περιφερειακούς φορείς εκτέλεσης δημοσίων έργων.
- στην επιλογή έργων εντάσεως εργασίας, για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Οι συνολικές πληρωμές του προγράμματος, κατά το 1983, έφθασαν στο ύψος των 170,3 δισ. δρχ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά 42,4% από τις αντίστοιχες πληρωμές του 1982 και κατά 165% από τις πληρωμές του 1980. Για το 1984 εκτιμάται ότι οι πληρωμές θα φθάσουν τα 217,4 δισ. δρχ., σημειώνοντας μια νέα σημαντική αύξηση κατά 27,7% έναντι του 1983 και κατά 238% έναντι του 1980.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει σαφώς μια σημαντική αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων σε σταθερές τιμές, που είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της ποσοτικής σημασίας του στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι πληρωμές του Προγράμματος κατά το 1984 υπολογίζεται να φθάσουν στο 6,3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, σε σύγκριση με 4,2% που ήταν το 1980.

Πέρα, όμως από τη θεαματική αύξηση των συνολικών κονδυλίων του Προγράμματος, ιδιαίτερα σημαντικές ήταν οι αυξήσεις σε συγκεκριμένους τομείς, που συμβάλλουν άμεσα στη δημιουργία αναπτυξιακής και κοινωνικής υποδομής.

Χαρακτηριστικά αναφέρονται:

- στον τομέα της εκπαίδευσης οι πληρωμές του προγράμματος αυξήθηκαν από 6,5 δισ. δρχ. το 1980, σε 16,1 δισ. δρχ. το 1983 και 23,7 δισ. δρχ. προβλέπεται να διατεθούν στο 1984, δηλαδή αυξήσεις κατά 148% και 265% αντίστοιχα.
- στον τομέα της υγείας - πρόνοιας οι πληρωμές από το 1980 μέχρι το 1983 τετραπλασιάσθηκαν, φθάνοντας το ύψος των 5,4 δισ. δρχ., το 1983, από 1,3 το 1980. Για το 1984 προβλέπεται παραπέρα αύξηση τουλάχιστον κατά 100%, σε σχέση με το 1983, με ένα συνολικό όριο πληρωμών που ξεπερνά τα 11 δισ. δρχ.
- Τα συγκοινωνιακά έργα αυξήθηκαν από 7,5 δισ. δρχ. το 1980 σε 17,8 δισ. δρχ. το 1983 και σε 23,6 δισ. δρχ. το 1984, δηλαδή ποσοστό αύξησης 137% και 215% αντίστοιχα.

- Οι πληρωμές για τον οικισμό αυξήθηκαν κατά 3,5 φορές μεταξύ 1980 και 83 και θα πενταπλασιασθούν το 1984, ξεπερνώντας τα 3,2 δισ. δρχ.

- Στην ύδρευση αποχέτευση, επίσης οι αυξήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές και προβλέπεται να ξεπεράσουν τα 4,7 δισ. δρχ. το 1984, σε σύγκριση με 1,7 δισ. δρχ., το 1980 (αύξηση 243%).

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό της πολιτικής που εφαρμόσθηκε από το 1983, σε σχέση με το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ήταν η αποκέντρωση πόρων και αρμοδιοτήτων από τους Κέντρικούς (Υπουργεία) προς τους περιφερειακούς φορείς (Νομαρχίες - ΟΤΑ) εκτέλεσης των Δημόσιων έργων.

Ήδη από το 1983, τα Νομαρχιακά Συμβούλια προγραμματίζουν ελεύθερα την εκτέλεση δημόσιων έργων, σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως η δημοτική και η μέση εκπαίδευση, τα κέντρα υγείας και οι παιδικοί σταθμοί, οι επαρχιακοί και οι αγροτικοί δρόμοι, τα μικρά αρδευτικά και λιμενικά έργα, τα έργα αποχέτευσης και ύδρευσης στους ΟΤΑ κλπ.

Για το σκοπό αυτό, οι πόροι που διατέθηκαν στα Νομαρχιακά Ταμεία από το ΠΔΕ ήταν πολύ ικανοποιητικοί. Σε σύγκριση με το 1980, όπου οι πληρωμές για όλα τα Νομαρχιακά Προγράμματα ήταν 9,6 δισ. δρχ., οι αντίστοιχες πληρωμές του 1983 ξεπέρασαν τα 40,0 δισ. δρχ., σημειώνοντας αύξηση κατά 166% ενώ κατά το 1984 προβλέπεται να ξεπεράσουν κατά πολύ το πενταπλάσιο ποσό του 1980.

Τέλος, στα πλαίσια του Π.Δ.Ε. 1984, συνεχίστηκε η εκτέλεση του Ειδικού Προγράμματος Καταπολέμησης της Ανεργίας, για το οποίο διατέθηκαν συνολικά 12 δισ. δρχ. Η εκτέλεση του Προγράμματος αυτού είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία 10.000 περίπου θέσεων απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα, αντιμετωπίζοντας έτσι ένα μεγάλο μέρος της ανεργίας των οικοδόμων.

Παράλληλα, με τον τρόπο αυτό κατασκευάστηκαν πολλά μικρά και χρήσιμα έργα σε όλους τους δήμους της χώρας μας, αντιμετωπίζοντας αντίστοιχες κοινωνικές ανάγκες που παρέμεναν ανεκπλήρωτες για πολλά χρόνια.